

JAVNO PREDAVANJE

Nasl. doc. dr. sc.
Goran Arbanas, dr. med. //

Spol, rodni identitet,
rodna uloga, seksualna
orijentacija - značenje
pojmov

Iva Žegura,
mr. spec. klin. psih. //

Pristup u radu s
transrodnim osobama
iz perspektive kliničkog
psihologa

SVEUČILIŠTE U RIJECI,
MEDICINSKI FAKULTET
Katedra za društvene i
humanističke znanosti u medicini

MEDRI

Sveučilište u Rijeci,
Medicinski fakultet
16. prosinca 2021., 13:00

Predavanje će se održati online.

Nasl. doc. dr. sc.
Goran Arbanas, dr. med.

Goran Arbanas, rođen 1970. god. u Karlovcu, diplomirao je na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1996. god. Specijalist je psihijatrije te subspecijalist psihoterapije i subspecijalist forenzičke psihijatrije. Stekao je naziv primarijusa i doktora znanosti, a u znanstveno-nastavno zvanje naslovnog docenta izabran je 2016. god. na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci. Zaposlen je u Klinici za psihijatriju Vrapče, u Zavodu za forenzičku psihijatriju, a vodi i ambulantu za liječenje seksualnih smetnji, koja je prva pod tim nazivom u Republici Hrvatskoj. Suradnik je u izvođenju nastave Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci te Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Nakon završene edukacije za seksualnog terapeuta, edukacije iz seksualne medicine u Oxfordu te položenog europskog ispita izvrsnosti iz seksualne medicine stekao je naziv „Fellow of European Committee of Sexual Medicine“ (skraćeno: FECSM). Predsjednik je Hrvatskog društva za seksualnu terapiju te član izvršnog odbora Europske seksološke federacije. Grupni je analitičar te stalni sudski vještak iz područja psihijatrije s dosad izrađenih više stotina vještačenja. Autor je više stručnih i znanstvenih članaka u međunarodno citiranim časopisima te aktivno sudjeluje na brojnim domaćim i inozemnim kongresima i simpozijima. Preveo je desetak knjiga s engleskog jezika, među kojima se ističu prijevodi dijelova DSM-IV i DSM-5, a ujedno je i su-urednik hrvatskog izdanja DSM-5. Član je MENSA-e. Oženjen je i ima dvoje djece.

Kontakt: goran.arbanas@bolnica-vrapce.hr

Iva Žegura, mr. spec. klin. psih.

Iva Žegura, rođena 1979. god. u Zagrebu, diplomirala je i specijalizirala kliničku psihologiju pri Odsjeku za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Trenutno pohađa doktorski studij. Zaposlena je u Klinici za psihijatriju Vrapče, na ženskom odjelu Zavoda za psihotične poremećaje. Suradnica je nekoliko odsjeka za psihologiju u Hrvatskoj, Medicinskog fakulteta u Zagrebu, Edward Bernays Visoke škole za komunikacijski menadžment, različitih vladinih i nevladinih organizacija te drugih ustanova u Hrvatskoj i regiji. Članica je Nacionalne liste stručnjaka za zaštitu zdravlja transrodnih osoba pri Ministarstvu zdravstva Republike Hrvatske.

Redovito sudjeluje na domaćim i inozemnim psihološkim simpozijima, kongresima i konferencijama. Autorica je nekoliko članaka i knjiga „Psihološki aspekti koronarne srčane bolesti“ i „Coming out: Razumjeti vs./feat. Prihvatiti“ te poglavlja „Drugačiji oblici partnerskih zajednica - psihološki aspekti LGBT partnerstva i roditeljstva“ i „Proces tranzicije rodno nenormativnih, transrodnih i transspolnih osoba - perspektiva kliničke psihologije“. Urednica je prvog priručnika o seksualnoj medicini na hrvatskom jeziku „Osnove seksualne medicine“ u kojem je ujedno napisala poglavlje o rodnoj disforiji. Članica je više nacionalnih i inozemnih profesionalnih društava, povjerenstava i radnih skupina. Od 2021. članica je Upravnog odbora organizacije *European Professional Association for Transgender Health*. Dobitnica je nekoliko profesionalnih zahvalnica i nagrada.

Kontakt: iva.zegura@bolnica-vrapce.hr

Spol, rodni identitet, rodna uloga, seksualna orijentacija - značenje pojmova

(Nasl. doc. dr. sc. Arbanas, dr. med.)

U području seksualnosti pojavljuju se pojmovi spola, rodnog identiteta, rodne uloge i seksualne orijentacije. Laici, a ponekad i stručnjaci, zbunjeni su ovim pojmovima i ne znaju uvijek što oni označavaju. Dok je spol biološki determinirana pripadnost muškarcima ili ženama, tj. posjedovanje određenih bioloških (tjelesnih) karakteristika, rodni identitet jest vlastiti doživljaj pripadnosti svijetu muškaraca ili žena. Drugim riječima, to je osjećaj (znanje ili iskustvo) da imamo „muški“ ili „ženski“ način reagiranja, razmišljanja, interesa i da se poistovjećujemo s jednom ili drugom skupinom. Rodna uloga je socijalni konstrukt, tj. očekivanja određenog ponašanja i odijevanja muškaraca, odnosno žena, pristupa određenim zanimanjima ili biranja određenih interesa. Rodna je uloga ovisna o vremenu u kojem živimo i prostoru (kulturi) kojoj pripadamo. I konačno, seksualna orijentacija jest izbor onoga što nas seksualno privlači, što u nama budi seksualnu želju i izaziva seksualno uzbuđenje. Seksualna orijentacija označava spol osobe koja nam je poželjni seksualni partner. Dvije su predrasude vezane uz ove pojmove. Jedna je da sva četiri obilježja imaju isti predznak (ili smjer), tj. da osoba ženskog spola ima ženski rodni identitet, da će prihvatiti žensku rodnu ulogu i da će je privlačiti muškarci. No, moguće su sve kombinacije. Druga je predrasuda da su ovi pojmovi binarni, tj. muško - ženski. A uistinu postoje sve nijanse sive (ili možda plave ili roze) između ovih binarnih krajnosti.

Pristup u radu s transrodnim osobama iz perspektive kliničkog psihologa

(Iva Žegura, mr. spec. klin. psih.)

Eliminacija nejednakog prava na zdravstvenu skrb te skrb u okviru službi za mentalno zdravlje prioritetni su problemi kojima se trenutno bave vodeće psihološke strukovne organizacije na svjetskoj i europskoj razini, kao i Svjetska zdravstvena organizacija. Uz povećan rizik od izloženosti različitim oblicima nasilja i zlostavljanja te zdravstvenim rizicima zbog homofobije i transfobije, LGBT+ osobe se često susreću s problematičnom kvalitetom zdravstvene zaštite i zaštite mentalnog zdravlja. Između mnogih čimbenika koji doprinose ovim razlikama u postizanju optimalne zaštite unutar zdravstvenog sustava i sustava za zaštitu mentalnog zdravlja, ključni su negativan društveni stav prema LGBT+ osobama, manjak odgovarajuće edukacije stručnjaka za afirmativan rad s LGBT+ osobama, kao i pogreške u komunikaciji tijekom dijagnostičkog i tretmanskog rada poradi nepoznavanja problema s kojima se LGBT+ osobe susreću. Glavni razlog zbog kojega kliničari ne pružaju odgovarajuću afirmativnu skrb jest prije svega propuštanje identificiranja LGBT+ klijenata zbog izostanka specifičnih znanja i vještina koje bi u dijagnostičkom i tretmanskom radu omogućile dobivanje informacije na afirmativan način o klijentovom rodnom identitetu i seksualnoj orijentaciji te stvaranje sigurnog okruženja za dijeljenje tih intimnih informacija. Prikazat će se specifičnosti afirmativnog pristupa u dijagnostičkom procesu te tretmanskom radu kliničkih psihologa i psihologinja s transrodnim osobama, neovisno o njihovoj seksualnoj orijentaciji. Bit će prikazani i Standardi skrbi WPATH-a (*World Professional Association for Transgender Health*) te smjernice za rad s transrodnim, transspolnim i rodno varijantnim osobama EPATH-a (*European Professional Association for Transgender Health*) za afirmativni rad stručnjaka u području mentalnog zdravlja s posebnim osvrtom na trenutne probleme i izazove implementacije istih unutar sustava za mentalno zdravlje.

Javno predavanje je u potpunosti financirano u sklopu HERA istraživačkog programa projektom Zdravstvena zaštita kao javni prostor: Društvena integracija i društvena različitost u kontekstu dostupnosti zdravstvene zaštite u Europi (HERA 1.194).

USTANOVE - PARTNERI U PROJEKTU:

Daruvarske toplice - Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju

Islamska zajednica u Hrvatskoj

Jehovini svjedoci – Kršćanska vjerska zajednica

KBC Rijeka

Klinika za dječje bolesti Zagreb

Klinika za psihijatriju „Sveti Ivan“

Lječilište Topusko

Nacionalna memorijalna bolnica Vukovar

Opća bolnica „Dr. Ivo Pedišić“ Sisak

Opća bolnica Dubrovnik

Opća bolnica Karlovac

Opća bolnica Šibensko-kninske županije

Opća bolnica Varaždin

Opća županijska bolnica Požega

Psihijatrijska bolnica Lopača

Psihijatrijska bolnica Rab

Psihijatrijska bolnica Ugljan

Specijalna bolnica za psihijatriju i palijativnu skrb „Sveti Rafael“ Strmac

Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju „Naftalan“ Ivanić Grad

Specijalna bolnica za produženo liječenje Duga Resa

Thalassotherapia Opatija - Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju bolesti srca, pluća i reumatizma

Udruga LORI

Udruga mladih Roma Rijeka „Romska budućnost“

Vijeće srpske nacionalne manjine Primorsko-goranske županije